

Adrian-Cosmin IUȘAN

**DISCURSUL ȚĂRĂNIST ÎMPOTRIVA LUI VINTILĂ BRĂȚIANU,
REFLECTAT ÎN ZIARUL DREPTATEA, 1927-1928**

**The Romanian National Peasant's Party speech used against Vintilă
Brătianu, reflected in the newspaper Justice, 1927-1928**

Adrian-Cosmin IUȘAN

Abstract: *This study intends to analyze the various speeches used against Vintilă Brătianu, that were published in the party newspaper "Justice", belonging to the The Romanian National Peasants' Party. For the following analysis, I will use articles from the earlier mentioned newspaper listed chronologically between 1927-1928, particularly between the year of its first issue and the year when the National Liberal Party led by Vintilă Brătianu was replaced at the helm of the country by the National Peasants' Party wielded by Iuliu Maniu.*

Keywords: justice, opposition, Vintilă Brătianu, national liberals, National Peasants' Party.

Termenul de „discurs” este un termen extrem de complex. În această analiză, el se referă la expunerea unei anumit subiect încărcat cu o valoare politică, cu scopul susținerii sau din contră, denigrării unui anumit personaj. În acest sens vor fi selectate din numărul mare de articole din revistă acelea care se referă la Vintilă Brătianu și la Partidul Național-Liberal, însă și aici voi face o selecție, în sensul că vor fi avute în vedere cu precădere doar articolele ce se află pe prima pagină a *Dreptății*. Voi acorda o mai mare atenție celor de pe prima pagină deoarece, în opinia mea, ele ocupă cel mai important loc în structura unui ziar. În general, aici apar acele articole considerate ca fiind cele mai relevante. Evident că acest lucru ține de o oarecare subiectivitate, aspect ce nu ocolește nici *Dreptatea*. Mă voi opri și la articole de pe alte pagini decât prima (de regulă, foarte puține), alegându-le pe acelea pe care eu le consider importante (evident și aici vorbim de o anumită formă de *subiectivism*). Trebuie precizat că în urma studierii cu atenție a scrierilor din ziar, am observant că personalitatea lui Vintilă Brătianu este echivalentă în opinia celor responsabili de redactarea lor, cu Partidul Național-Liberal. Ce vreau să spun este că în discursurile lor, autorii articolelor nu fac nici o distincție între partid și cel care conduce partidul (sinecdocă). Prin urmare critica (bună sau rea) adusă lui Vintilă Brătianu reflectă și poziția țărănistă față de liberali.

Revista *Dreptatea* apare în anul 1927, primul ei număr fiind datat pe 17 octombrie la București. Editată de Partidul Național-Țărănesc, revista a fost condusă inițial de către Nicolae Carandino. Ea a disparut și a reapărut de mai multe ori. Primul interval cronologic în care vede lumina tiparului este cel cuprins între 17 octombrie 1927-29 iunie 1938. Al doilea este cuprins între 27 august 1944- 9 martie 1945. Cel de-al treilea interval cuprinde perioada 5 februarie 1946-16 iulie 1947. Revista re apare după 1990,

„The Romanian National Peasant’s Party speech used against Vintilă Brătianu, reflected in the newspaper Justice, 1927-1928”, *Astra Salvensis*, 3, p. 106-113

mai exact pe 5 februarie avându-l ca director onorific pe Nicolae Carandino, care fusese primul director al revistei.¹

Se pot face 2 observații. Pe de o parte, ziarul a avut de suferit datorită „*vizionii politice*” pe care o promova, iar pe de altă parte ea a „*urmat*” același traseu ca al țărăniștilor. Apare în 1927 (la puțin timp de la constituirea partidului), dispăre în 1938 (când sunt interzise partidele politice și este impusă cenzura presei), reapare pentru o scurtă perioadă de timp în 1944 și dispăre pentru mai bine de 4 decenii în 1947 (ca și în cazul partidului a cărui interese le apăra). Mai trebuie menționat că o bună parte a articolelor din cele analizate (dar și în general) au fie un autor anonim (nu semnează articolul) fie autorul semnează cu un pseudonim. Acest lucru, consider eu, duce spre idea că ele sunt realizate la comandă. De ce cred asta?. Există și articole semnate cu numele autorilor lor, iar, comparând cele cu nume, cu cele fără, se poate observa că cele din urmă sunt copii fidele ale primelor, având aproximativ aceeași structură, aceeași temă (de regulă Partidul Național-Liberal sau liderul lui) și un limbaj aproximativ identic.

Vintilă Brătianu a fost una dintre cele mai controversate personalități din cadrul Partidului Național-Liberal. Evident că acesta a stat în umbra mult mai celebrului său frate, Ionel I. C. Brătianu dar și în cea a lui Gheorghe Brătianu sau a altor liberali..

În ceea ce privește ascensiunea lui politică, aceasta i-a o altă turnură, o dată cu anul 1927. Acest an a reprezentat o dublă tragedie pentru liberali. Pe de o parte, este anul morții regelui Ferdinand I (1914-1927), care era un susținător al liberalilor, iar pe de altă parte, acest an reprezintă momentul dispariției lui Ionel I.C.Brătianu. Cel de-al doilea episod și-a pus, fără îndoială o amprentă mai mare asupra partidului, iar pe acest fond, președinte al Partidului Național-Liberal ajunge un alt Brătianu: Vintilă Brătianu.

O dată cu ascensiunea lui în cadrul partidului, Vintilă Brătianu ajunge în fruntea Consiliului de Miniștri, funcție ce o va deține, alături de cea de ministru de finanțe, între 24 noiembrie 1927 și 9 noiembrie 1928.²

Foarte interesant e faptul că succesul la conducerea P. N. L. nu trebuia să fie Vintilă Brătianu. Ionel Brătianu, se pare că avea un alt favorit, pe care îl pregătea pentru a-i înmâna ștafeta partidului și anume pe I. G. Duca,³ care fusese chiar secretarul său personal.

Personaj controversat, acesta era o fire diferită de cea fratelui său mai mare, însă elementul ce îi apropia era tocmai interesul deosebit pe care aceștia îl nutreau față de Partidul Național-Liberal. Astfel, la fel ca predecesorul său, Vintilă Brătianu a încercat

¹ Marian Petru (coord.), *Istoria jurnalismului din România în date. Enciclopedie cronologică*, Iași, Polirom, 2012, p. 475.

² Stelian Neagoe, *Istoria guvernelor României de la începuturi-1859 până în zilele noastre-1995*, București, Editura Machiavelli, 1995, pp. 94-95.

³ Ioan Scurtu, *Gheorghe Buzăț, Istoria românilor în secolul XX(1918-1948)*, București, Editura Paidea, 1994 , p. 182.

Adrian-Cosmin IUȘAN

să se ocupe direct de partidul pe care îl conducea, încercând, deseori fără succes, să se ocupe de problemele interne ce amenințau să fărâmițeze partidul din interior.⁴ Din păcate pentru el și pentru liberali el nu a reușit să fie omul potrivit evenimentelor din 1927, dovadă fiind plecările din cadrul P. N. L., petrecute imediat după decesul lui I. Brătianu.⁵

Vintilă Brătianu, nu doar că avea o altă personalitate decât cea a fratelui său dar avea și alte interese. Principala sa pasiune se pare că a fost economia și în speță, finanțele.⁶ Acest lucru este evident prin măsurile cele mai importante adoptate în timpul când el a fost președintele Consiliului de miniștri. Astfel el și-a concentrat atenția înspre realizarea stabilizării monetare a statului, luptând însă acerb și pentru combaterea curentului carlist sau sau a ofensivei P.N.Ț către putere.⁷ Printre măsurile cele mai importante adoptate de guvernul Brătianu se numără legea pentru ocrotirea muncii minorilor și femeilor și durata muncii. Acesta lege a fost promulgată la 13 aprilie 1928 și prin ea era interzisă munca copiilor sub 14 ani, era acordat femeilor concediu de naștere plătit de 12 săptămâni, era interzisă concedierea gravidelor și era introdusă ziua de muncă de opt ore.⁸

Chiar și în atare condiții, prioritatea lui a fost, fără indoială, cea economică. Astfel, acesta a încercat să contracteze un împrumut extern pentru remedierea situației interne, care nu arăta deloc roz în acel moment. Faptul că Vintilă Brătianu dorea să realizeze un astfel de demers dar mai ales nereușita contractării lui vor duce la demisia lui survenită la aproximativ un an de la preluarea puterii.⁹

Încă din primul număr al revistei, ziarul atacă indirect și mai apoi direct Partidul Național-Liberal dar și pe conducătorului acestuia, Ionel I. C. Brătianu. Astfel motto-ul (care reprezintă un fragment din discursul lui Iuliu Maniu din Parlament din 27 iulie) reprezintă un atac indirect adresat adversarilor: *“Partidul Național Țărănesc cere dizolvarea actualului parlament izvorât din violență și fraudă (aluzie la liberali) și decretarea unor alegeri legale”*.¹⁰

Atacul direct este „lansat” în articolul de pe prima pagină: *“Din afară văzută, viața noastră politică, cu onorabile excepții apare într-o formă și mai sumară: o menajerie de fiare condusă de un bici și stăpânită de mirajul unei biete bucăți de carne pe care îmblânzătorul o dozează savant [...] Căci domnul I. C. Brătianu a avut această cochetărie funestă spiritului de dominație a partidului său: de a așeza o dictatură efectivă în decorul vieții parlamentare și constituționale [...] În graba concepției a pierdut din vedere că regimul reprezentativ nu se poate lipsi de anumite condițiuni.*

⁴ Marin Nedelea, *Prim- Miniștri României Mari. Ideile Politice*, București, Editura Garell, p. 62.

⁵ Keith Hitckins, *Romania: 1866-1947*, Ediția a IV-a, București, Editura Humanitas, 2013, pp. 407-408.

⁶ Stelian Neagoe, *op cit*, p. 83.

⁷ Ioan Scurtu, *Viața politică din România. 1918-1944*, București, Editura Albatros, 1982, p.105.

⁸ *Ibidem*.

⁹ Acest lucru reiese din articolele publicate în 1928 în ziarul *Dreptatea*. Pentru o perspectivă mai mare urmăriți numerele din ultima lună de mandat a lui Vintilă Brătianu.

¹⁰ *Dreptatea*, anul I, număr 1 din luni 17 Octombrie 1927, p. 1.

„The Romanian National Peasant’s Party speech used against Vintilă Brătianu, reflected in the newspaper Justice, 1927-1928”, *Astra Salvensis*, 3, p. 106-113

*Adică de existența a două partide de guvernământ, alternând în greaua sarcină a conducerii destinelor unei țării; sau de colaborarea voită a grupurilor politice înlăuntrul unui regim înarmat cu toate libertățile publice, fără tirania executiviei și coruperea serviciului de stat”.*¹¹

Se poate observa că autorul articolului (care este anonim) susține că Ionel I. C. Brătianu a impus o dictatura vieții politice românești. Totodată el crede că principala greșală o reprezintă faptul că Brătianu nu are în vedere dezvoltarea unui sistem parlamentar sănătos (lucru realizabil doar prin încurajarea unui sistem politic parlamentar concurențial), deci nu prin actuala politică încurajată de acesta: *“Nu există însă un regim democratic, care să fie înălțat o țară astfel cum îl vrea d. I. C. Brătianu: întemeiat pe dominația unui singur partid și supunerea miloagă a tuturor partidelor. Adică o nepotrivire politică și istorică”.*¹²

Același discurs anti-Brătianu și anti-liberal este prezent în fiecare din numerele ziarului, până în momentul morții lui Ionel I. C. Brătianu, survenit în noiembrie 1927. Evident, nu se face nici o distincție între liderul liberal și partidul pe care îl conduce, acțiunea unuia fiind de fapt și acțiunea celuilalt.¹³

Am dorit să încep cu articole ce îl vizau pe Ionel Brătianu deoarece, după cum veți observa, discursul îndreptat împotriva lui Vintilă nu va fi cu mult diferit: unul care critică atât personajul politic, cât și persoana.

Primele articole ce îl vizează pe Vintilă Brătianu apar imediat după decesul lui Ionel Brătianu. Astfel în numărul 7 al ziarului pe prima pagină i se dedică un întreg articol semnat de una dintre cele mai importante voci ale țărăniștilor: V. N. Madgearu. Evident, conținutul articolului nu putea fi unul pozitiv, lucru evidențiat și de denumirea articolului: *Calamitatea națională*.

Articolul cu pricina face o analiză a politicii duse de Vintilă Brătianu în perioada în care acesta fusese ministru al finanțelor oprindu-se asupra anului 1925, când Vintilă Brătianu a încheiat cu Banca Națională două convenții. Prima prevedea lichidarea datoriei statului la Banca Națională (pe parcursul a 15 ani) fiind alocate în acest sens 650 milioane lei (sumă ce trebuia plătită anual!), iar cea de-a doua viza prelungirea cu încă 5 ani a privilegiilor de care Banca Națională se bucura.¹⁴ Iată cum vedea acțiunile lui Vintilă Brătianu, țărănistul V. N. Madgearu: *“Politica de revalorizare a d-lui Vintilă*

¹¹***, „Impasul politicii liberale”, în Ziarul Dreptatea, anul I, număr 1 din luni 17 octombrie 1927, p. 1.

¹² *Ibidem*.

¹³ În acest sens, demn de menționat este un articol intitulat „Agonia liberalismului” semnat sub pseudonimul L.N. din numărul 3 al *Dreptății* în care cele două entități (Brătianu și P. N. L.) sunt una și aceeași: „Nici odată ca astăzi, dl. Ionel Brătianu n-a avut viziunea clară a organismului solid care trăindu-și zilele și suferind uzura vremilor e sorbit și alunecă în vale ca un corp rotund pe un plan înclinat și să se dezintregreze văzând cu ochii [...]. Dacă partidul liberal a izbutit în decursul vremilor să stea pe poziție și să reziste timpului, donă sunt cauzele cari au determinat aceasta: inexistența unei opoziții bine organizate și organizarea bancară partidului liberal.

¹⁴ Virgil Madgearu, „Calamitate Națională” în Ziarul Dreptatea, an I, numărul 7 din luni 27 octombrie 1927, p. 1.

Adrian-Cosmin IUȘAN

*Brătianu dăduse faliment. Făcuse circulația maximă de bilete la 14 miliarde și a trebuit sporită la peste 20 de miliarde; pornise în 1922 dela un număr indice dela 16 și în 1925 se urcase la 45; declarase o politică de comprimare a bugetelor și consecințele inflației i-au adus bugetul dela 10 la 40 de miliarde; și în tot timpul, bugetele sale, contabilește excendente, rămăseseră în realitate fictive, mai prejos de satisfacerea nevoilor minimale”.*¹⁵

Criticile aduse în articol sunt oarecum îndreptățite, însă, evident, ele încearcă să ascundă sau reinterpretează și reușitele lui Vintilă Brătianu cum ar fi creșterea bugetului statului român. Critica adusă celei de-a doua convenții privește relația dintre Partidul Național-Liberal și Banca Națională, relație reprezentând pentru țărăniști un pericol extrem de mare deoarece ea putea duce la o întărire și mai mare din punct de vedere financiar al liberalilor.

În același număr al acestui ziar, un alt articol critic este unul anonim, publicat tot pe prima pagină și intitulat „Criza de conducere în lagărul liberal”. În cadrul acestui articol autorul său dorește să prezinte evoluția Partidului Național Liberal de după momentul 24 noiembrie 1927. Prima parte are în vedere lupta pentru putere în cadrul acestui partid între I. G. Duca și Vintilă Brătianu, în timp ce a doua parte este o critică puternică aduca celui din urmă, susținându-se mai în glumă sau în serios că Vintilă Brătianu face ce dorește în partid iar în ce privește concepția sa politică, ea este una extrem de limitată: *”D.Vintilă a vrut să introducă în cabinet două persoane: pe d. general Mărdărescu (la război) și pe d. T. Constantinescu la industrie[...]. În capul lui (Vintilă Brătianu) există o despărțitură ptr. Viitorul”¹⁶, alta pentru Banca Românească¹⁷, o a treia pentru Ministerul de Finanțe”.*¹⁸

În numărul 10 al ziarului, într-un alt articol anonim, care apare pe prima pagină încearcă să facă un rezumat al guvernării liberale, axat cum este de imaginat, pe perioada post 1927. Iată cum vede el această perioadă: *”Opera aceasta se poate rezuma în 2 puncte esențiale: Prăbușirea materială a țării și decăderea ei morală fără nădejde de îndreptare. Prin rețeaua aplicare a reformei agrare și prin abuzurile săvârșite de un aparat în majoritate corupt, o mare parte a țărănimii a rămas fără pământ.[...]. Politica nefericită a ministrului de finanțe a determinat o oprire bruscă a producției în industria românească”.*¹⁹

Toate aceste critici, așa cum se poate observa, sunt îndreptate atât asupra partidului cât și asupra lui Vintilă Brătianu. Totuși, toate aceste critici, care sunt de altfel de înțeleș

¹⁵ *Ibidem*. Concluzia articolului reprezintă ultimul frază: *”Domnul Vintilă Brătianu este privit ce opinia publică drept o calamitate naturală”.*

¹⁶ Joc de cuvinte cu aluzie la *viitorul*-ca element temporal și la *Viitorul*-ziarul oficial al Partidului Național-Liberal.

¹⁷ Aluzie la relațiile speciale dintre această bancă și liberali (n. n.).

¹⁸***, “Criza de conducere în lagărul liberal”, în *Ziarul Dreptatea*, an I, numărul 7 din luni 27 octombrie 1927, p. 1; Ministru de Finanțe este aluzie la portofoliul său preferat, deținut și în alte cabinete liberale și inclusiv pe lângă mandatul său de prim-ministru.

¹⁹***, “Un bilanț al politicii liberale”, în *Ziarul Dreptatea*, an I, numărul 10 din Joi 31 octombrie 1927, p. 1.

„The Romanian National Peasant’s Party speech used against Vintilă Brătianu, reflected in the newspaper Justice, 1927-1928”, *Astra Salvensis*, 3, p. 106-113

din partea unui ziar al partidului adversar rămân doar la stadiul de critică, ele nepropunând nicio soluție de rezolvare a acestor probleme sesizate, anticipând, după părerea mea, campania de răsturnare a guvernului, declanșată în decembrie 1927 (“*o asemenea situație soră cu prăbușirea, cere o imediată și definitivă schimbare*”)²⁰, ceea ce mă face să cred că planurile vizând răsturnarea lui Vintilă Brătianu erau de mult puse la punct, așteptându-se doar momentul oportun declanșării acestora.

Deși criticile nu conțin, ²¹ ele par toate trase la indigo, cititorul întâlnind mereu același tip de discurs. O situație cu totul nouă o întâlnim în numărul 35 al ziarului *Dreptatea*. Prefățat de un studiu introductiv, care critică conținutul articolului următor, este redat în integralitatea lui un articol publicat de revista engleză *New Statesman*. Articolul publicat de revista engleză se bazează pe un interviu realizat *La Florica* (locul de relaxare a Brătieniștilor).

Portretizat evident pozitiv de către revista *New Statesman*, Vintilă Brătianu, văzut ca o personalitate foarte mare a scenei politice românești, nu scapă de criticile devenite o obișnuință. Autorul anonim, confruntat cu o mare problemă, el neputând critica revista engleză care era una extrem de prestigioasă și ar fi afectat credibilitatea articolului, se mulțumește să afirme despre revistă că a exagerat în laudele sale: “*Opinia publică a lumii nu cunoaște îndestul de bine pe d. Brătianu, stăpânul României în cei din urmă 14 ani (...)*”²² *El nu încearcă să uimească întreaga omenire. Și nu are probabil, nici ambiții deosebite pentru România. Are numai o poftă nepolitită de putere personală și de ce poate aduce această putere lui și a lor săi (...). Iată în adevăr ce publică despre regimul dictatorial dela noi, revista amică*”²³.

La începutul lunii decembrie 1927, deja anunțată de criticile virulente atât prin discursurile din Parlament, cât și prin comentariile din ziarele țărănești, Partidul Național-Țărănesc lansează o campanie de răsturnare a guvernului Vintilă Brătianu.²⁴ Pentru realizarea acesteia, se propunea o amplă acțiune de mobilizare a maselor, îndreptate evident asupra cabinetului liberal, fiind pregătite în acest sens adunări național-țărănești în toată țara (la nivelul comunelor, județelor, provinciilor).²⁵ Totuși, campania de răsturnare nu a avut un efect imediat dovadă fiind faptul că Vintilă

²⁰ *Ibidem*.

²¹ În această perioadă sunt scrise parcă și mai multe articole anti-Brătianu dintre care aș evidenția „Antagonismul din guvern” semnat de N.Ghiulea, „Mizeria la sate. O altă realitate a politicii d.lui Vintilă Brătianu” (anonim).

²² Se poate observa aceeași critică adusă și lui Ionel Brătianu, care era văzut în epocă de către adversarii politici ca fiind de fapt conducătorul României. În acest sens, elocvent este afirmația lui Nicolae Iorga care spunea despre el că este „*temutul rege neîncoronat al țării*” (vezi: Keith Hitchins, *op. cit.*, p 305).

²³ *** , “Un studiu despre dictatură”, în *Ziarul Dreptatea*, an I, numărul 35, Sâmbătă 26 Noiembrie 1927, p. 3.

²⁴ *** , “Campania de răsturnare a guvernului”, în *Ziarul Dreptatea*, an I , numărul 45 din 7 decembrie 1927 . p. 1.

²⁵ Ioan Scurtu, *Istoria Românilor în timpul celor patru regi (1866-1947). Carol II. Vol III*, București, Editura Enciclopedică, 2011, p. 30.

Adrian-Cosmin IUȘAN

Brătianu va demisiona abia la finele anului următor. Totuși, ea va continua fără încetare pe tot parcursul mandatului lui Brătianu.

Un moment important al revirimentului acestei campanii îl reprezintă data de 7 septembrie 1928, când Ziarul Dreptatea publica un articol intitulat „La luptă”, prin care se cere demisia prim-ministrului, în caz contrar țărăniștii amenințând că vor lua măsuri pentru al da jos de la putere. Motivul pentru care îi este cerută demisia este foarte scurt prezentat: *“Prim-ministru, după o serie nesfârșită de concesii-mulți vite de situația desnădăjduită a guvernului n’a izbutit decât să sărăcească înăuntru și să ne umilească înafară”*.²⁶

După cum se observă, motivele invocate au în vedere atât politica internă văzută ca fiind una care a sărăcit țara dar și de politica externă, susținându-se că prin acțiunile sale guvernul a umilit țara.²⁷ În atare condiții, este prezentat mecanismul prin care aceștia vor să își atingă obiectivul, hotărât de comiteul partidului: *„Pentru operațiile de răsturnare imediată a guvernului s-a întrunit comitetul de direcție a Partidului Național-Țărănesc-care a dat dispozițiile preliminare asaltului. Vor avea loc, mai întâiu, conferințe regionale la București, Cluj, Arad, Slobozia și Craiova. Organizațiile de provincie, de acord cu delegațiile Comitetului de direcție vor pune în aplicare planul de acțiune”*.²⁸

Planul avea în vedere implicarea tuturor forțelor țărăniste, atât cele de la centru, cât și cele de la celelalte niveluri, regional și provincial. Se înțelege că răsturnarea lui Vintilă Brătianu și a liberalilor nu era o sarcină ușoară iar intenția țărăniștilor era aceea de a declanșa proteste de proporții în toată țara care să oblige la demisia prim-ministrului.

Guvernul își va înainta demisia, însă contrar celor așteptate, motivul principal nu a fost valul de proteste, ci faptul că a pierdut încrederea Regenței, aceasta din urmă considerând, prin vocea lui Gheorghe Buzdugan, că prin această schimbare se vor pune capăt acțiunilor Partidului Național-Țărănesc, vizând readucerea în țară a lui Carol al II.²⁹

În atare condiții, când își pierde și ultimul sprijin, Vintilă Brătianu demisionează. Această acțiune nu doar că e salutată de oficiosul țărănist, dar e văzută prin perspectivă

²⁶ ***, “La luptă”, în *Ziarul Dreptatea*, an II, număr 270 din Vineri 7 septembrie 1928, p. 1.

²⁷ Într-un alt număr, motivele invocate sunt altele: *“De ce trebuie să plece guvernul?-Două sunt motivele cari l’ar fi adaptat împrejurărilor: dacă este emanația poporului și dacă poporul îl merită. De ce trebuie să plece guvernul?-Pentru unicul motiv care înoadă trecutul și viitorul neamului și țării, pentru că nu mai are autoritatea morală să domine situația politică înăuntru”* (***, „De ce trebuie să plece guvernul?”, în *Ziarul Dreptatea*, an II, numărul 296 din Duminică 7 Octombrie 1928). Avem de a face aici cu o schimbare în discursul anti-brătienist, legată de motivele pentru care i se cere demisia. În scopul legitimării acțiunilor de răsturnare a guvernului, țărăniștii vorbesc de neligimitatea guvernului Brătianu, înțelegându-se nu în sensul juridic ci în cel moral.

²⁸ ***, “La luptă”, *op. cit.*, p. 1.

²⁹ Ioan Scurtu, *op. cit.*, p. 40.

„The Romanian National Peasant’s Party speech used against Vintilă Brătianu, reflected in the newspaper Justice, 1927-1928”, *Astra Salvensis*, 3, p. 106-113

morală, susținându-se că s-a facut dreptate. În acest sens sunt elocvente atât motto-ul³⁰ din numărul *Dreptății* din 5 noiembrie (primul număr de după demisia lui Brătianu) dar articolul ce deschide prima pagină a aceluiași număr în care situația în care a ajuns fostul guvern se datorează intențiilor sale „uzurpatoare”.

Așa cum reiese din numeroasele exemple mai sus menționate, discursul anti-brătienist este unul extrem de puternic și virulent, scopul acestuia fiind, pe de o parte, discreditarea cabinetului condus de Vintilă Brătianu, iar pe de altă parte, demisia și înlocuirea lui.

Discursurile au un anumit tipar. Pe de o parte toate (fără excepție) critică într-o manieră vehementă, chiar violentă pe alocuri pe liderul Partidului Național Liberal și al guvernului, lucru ce arată determinarea extraordinară a țărâniștilor. Devenită poate o obsesie, această critică ocupa majoritatea spațiului revistei.³¹ De regulă articolele mai importante erau publicate pe prima pagină, conținutul lor fiind anunțat de motto-ul ziarului din data respectivă.³² Astfel, majoritatea articolelor de pe prima pagină îi erau dedicate „rivalului” (mai mult de $\frac{3}{4}$ din numărul articolelor de pe prima pagină, din primele 20 de numere ale ziarului, erau îndreptate împotriva lui Vintilă Brătianu).

³⁰ “Tar tu, trușanule, îngâmfatul, ține seama/că pecăt te vei semeți, pe atât te vei umilii/că pecăt vei lori, pe atât vei pătimi/că pecăt te vei înălța pe atât te vei prăbuși” (Prorocul Ezechia)-Motto-ul ziarului *Dreptatea* din Luni ,5 noiembrie 1928.

³¹ *Revista Dreptatea* avea 4 pagini. Deschisă de un motto (în fiecare număr unul nou) revista avea o structură rigidă. De regulă, primele două pagini cuprindeau articole, pe treia pagină erau publicate știri pe scurt, iar ultima pagină era dedicată micii publicități.

³² Motto-ul avea un rol foarte important în discursul anti-brătienist. Situația aceasta este confirmată de faptul că, în 13 din primele 20 de numere, motto-ul are în componența sa cuvintele *Vintilă Brătianu* sau *Partidul Național Liberal*.